

VAHEPEATUS JA ÕPETAMINE RANNAL

1 0. MÄRTSIKS olid kõik jutlustamis- ja õpetamisrühmad Betsaidasse kogunenud. Neljapäeva õhtul ja reedel läksid paljud neist kalastama, kuid sabatipäeval siirdusid kõik sünagoogi kuulama üht vana Damaskuse juuti, kes rääkis isa Aabrahami auhiilgusest. Jeesus veetis suure osa sellest sabatipäevast üksi mägedes. Tol laupäevaõhtul kõneles Meister kokkutulnud rühmadele üle tunni aja teemal „Ebaõnne tähendus ja pettumuse vaimne väärtus”. See oli mälestusväärne sündmus ja kuulajatele jäi tema õppetund alati seks meelde.

² Jeesus polnud veel täielikult üle saanud kurvastusest, mida tema hiljutine tagasilükkamine Naatsaretis oli põhjustanud; apostlid tajusid tema tavalises rõõmsameelses käitumises erilist kurba alatooni. Jaakobus ja Johannes viibisid peaaegu alati tema juures, Peetrusel olid aga käed tööd täis uue evangelistikorpuse suunamise ja selle olmemurede lahendamiseks. Selle ooteaja jooksul käisid naised enne paasapühaks Jeruusalemma siirdumist majast majja, õpetades evangeliumi ja hoolitsedes Kapernaumas ja ümbruskonna linnades ning külates haigete eest.

1. MÕISTUJUTT KÜLVAJAST

¹ Tol ajal hakkas Jeesus kasutama tema ümber kogunenud hulkade õpetamiseks mõistujutte. Et Jeesus oli apostlite ja teistega hilisööni vestelnud, olid sellest rühmast vähesed tol pühapäeva hommikul hommikueine ajaks üleval. Seepärast läks ta rannale ja istus üksi paadis, Andrease ja Peetruse vanas kalapaadis, mis oli alati tema käsutuses, ja mõtiskles selle üle, missugune võiks olla tema järgmine samm taevariigi laiendamisel. Ent Meister ei saanud kaua üksi olla. Üsna varsti hakkas Kapernaumast ja ümbruskonna küladest saabuma rahvast ja kella kümneks hommikul oli Jeesuse paadi juurde kogunenud juba peaaegu tuhat inimest, kes häälkalt nõudsid, et ta neile tähelepanu pööraks. Ka Peetrus oli nüüd üles tõusnud, ta tuli paadi juurde ja küsis Jeesuselt: „Meister, kas ma räägin nendega?” Ent Jeesus vastas: „Ei, Peetrus, ma räägin neile ühe loo.” Ja Jeesus hakkas rääkima mõistujuttu külvajast, mis oli üks esimesi paljudest mõistujuttudest, mida ta talle järgnenud hulkadele õpetas. Selles paadis oli kõrgem iste ja ta istus sellele (sest õpetamise ajal oli tavaks istuda) ning rääkis kaldale kogunenud rahvale. Kui Peetrus oli sissejuhatuseks öelnud paar sõna, alustas Jeesus:

² ¶ „Külvaja läks külvama ja juhtus nii, et külvates langesid mõned seemned tee äärde, kus need jalge alla tallati ja kust taeva linnud need ära nokkisid. Teised seemned langesid kivistesse kohtadesse, kus mulda oli vähe, ja nad tärkasid kohe, sest muld polnud sügav, ent niipea kui päike paistma hakkas, kuivasid tai-

med ära, sest neil polnud niiskuse hankimiseks juuri. Mõned seemned kukkusid ohakate sekka ning ohakad sirgusid ja lämmatasid võrsed. Aga osa kukkus heasse mulda ning kandis vilja, mõni kolmkümmend, mõni kuuskümmend ja mõni sada seemet.” Ja kui ta oli oma mõistujutu lõpetanud, ütles ta rahvale: „Kel kõrvad on, see kuulgu.”

³ ¶ Kui apostlid ja teised kohalolijad kuulsid Jeesust rahvast selliselt õpetamas, olid nad väga hämmastunud. Kui nad olid seda kaua omavahel arutanud, ütles Matteus tol õhtul Sebedeuse aias Jeesusele: „Meister, mida tähendavad need salapärased sõnad, mida sa rahvahulgale esitad? Miks räägid sa mõistujuttu neile, kes otsivad tõde?” Ja Jeesus vastas:

⁴ „Olen teid kogu selle aja kannatlikult õpetanud. Teile on antud mõista taevariigi saladusi, kuid mõistmatutele hulkadele ja neile, kes meie hävingut soovivad, esitatakse taevariigi saladused nüüdsest mõistujuttude kujul. Ning me teeme seda selleks, et need, kes tõesti soovivad taevariiki pääseda, võiksid õpetuse tähendusest aru saada ja selle kaudu pääsemise leida, aga need, kes kuulavad meid ainult selleks, et lõksu meelitada, satuvad veelgi enam segadusse, sest nad vaatavad, ilma et näeksid, ja kuulavad, ilma et kuuleksid. Mu lapsed, te ei taju vaimu seadust, mis käsib, et sellele, kellel on, antaks külluslikult; ning sellelt, kellel ei ole, võetakse ära ka see, mis tal on. Seepärast kõnelen ma nüüdsest rahvale paljutki mõistujuttude vormis, et meie sõbrad ja need, kes soovivad tõde teada, leiaksid, mida nad otsivad, kuid meie vaenlased ja need, kes tõde ei armasta, kuulaksid ilma arusaamiseta. Paljud neist inimestest ei käi tõe teed. Prohvet kirjeldaski tegelikult kõiki niisuguseid mõistmatuid hingi, kui ta ütles: „Sest selle rahva süda on karestunud ja nad kuulavad kõrvedega raskesti ja sulevad oma silmad, et nad ei saaks aru tõest ega mõistaks seda oma südames.”

⁵ Apostlid ei saanud Meistri sõnade tähendusest päriselt aru. Andreas ja Toomas jätkasid vestlust Jeesusega, aga Peetrus läks teiste apostlitega aia teise otsa ning nad arutasid seda omavahel tõsiselt ja kaua.

2. MÕISTUJUTU TÖLGENDAMINE

¹ Peetrus ja tema ümber kogunenud rühm jõudsid järeldusele, et mõistujutt külvajast oli allegooria, et igal selle osal oli mingi varjatud tähendus, ja nad otsustasid minna Jeesuse juurde selgitust küsima. Peetrus läkski Meistri juurde ja ütles: „Me ei suuda selle mõistujutu tähendust leida ja tahame, et sa meile seda selgitaksid, sest sa ütlesid, et meile on antud teada taevariigi saladusi.” Ning kui Jeesus seda kuulis, ütles ta Peetrusele: „Mu poeg, ma ei taha sinu eest midagi varjata, kuid kas sa ei ütleks mulle kõigepealt, millest te omavahel rääkisite, kuidas teie seda mõistujuttu tõlgendasite?”

² Veidi vaikinud, ütles Peetrus: „Meister, me rääkisime sellest mõistujutust palju ja ma otsustasin järgmise tõlgenduse kasuks: külvaja on evangeeliumi jutlustaja, seeme on jumalasõna. Tee äärde kukkunud seeme tähendab neid, kes ei saa evangeeliumi õpetusest aru. Linnud, kes nokkisid kõvaks tallatud pinnale langenud seemne, kujutavad Saatanat ehk pahelist, kes varastab selle, mis on nende harimatute südamesse külvatud. Kivisele maale kukkunud seeme, mis nii äkki tärkas, tähendab neid pealiskaudseid ja mõtlematuid inimesi, kes võtavad rõõmusõnumit kuuldes selle hea meelega vastu, et aga tõde pole nende sügavamas arusaamises juurdunud, ei pea nende andumus katsumustele ja tagakiusamisele vastu. Hädade saabudes need uskujad komistavad, kiusatusse viiduna nad eemalduvad. Ohakate sekka kukkunud seeme esindab neid, kes kuulavad sõna meelsasti, kuid lasevad maailma muredel ja rikkuse petlikkusel tõesõna lämmatada, nii et see muutub viljatuks. Aga heale pinnasele langenud seeme, mis tärkas ja kasvatas kolmkümmend, kuuskümmend või sada seemet, tähendab neid, kes võtavad kuuldu tõe vastu erineval määral, olenevalt oma vaimuannetest, ja avaldavad seepärast seda ka oma usukogemuses erineval määral.”

³ Kuulanud ära Peetruse tõlgenduse, küsis Jeesus teistelt apostlitelt, kas ka neil on ettepanekuid. Sellele küsimusele vastas ainult Naatanael. Ta ütles: „Meister, ma näen Siimon Peetruse tõlgenduses küll palju head, kuid pole temaga täielikult nõus. Mina tõlgendaksin seda mõistujuttu järgmiselt: seeme tähendab taevariigi evangeeliumi ja külvaja taevariigi sõnumitoojaid. Tee äärde kõvale pinnale langenud seeme tähendab neid, kes on kuulnud evangeeliumist väga vähe või kes on sõnumi suhtes ükskõiksed ja kelle südamed on kõvaks muutunud. Taevalinnud, kes tee äärde langenud seemned ära nokkisid, on inimese eluviisid, pahe kiusatus ja lihalikud soovid. Kividele langenud seeme tähendab neid emotsionaalseid hingi, kes võtavad uue õpetuse ruttu vastu ja sama kiiresti ka loobuvad tõest, kui satuvad silmitsi selle tõe järgi elamise raskuste ja reaalsusega; neil pole vaimset tajumisvõimet. Ohakate sekka kukkunud seeme tähendab neid, keda evangeeliumi tõed veetlevad. Nad soovivad selle õpetusi järgida, kuid neid takistavad selles uhkus, kadetus ja inimelu mured. Heasse pinnasesse langenud seeme, millest kasvas kolmkümmend, kuuskümmend või sada uut seemet, tähendab erinevalt vaimuvalgust saanud meeste ja naiste loomupäraselt erinevat võimet tõest aru saada ja reageerida selle vaimsetele õpetustele.”

⁴ Kui Naatanael oli lõpetanud, tekkis apostlite ja teiste vahel tõsine arutelu ja tõsimeelne vaidlus: mõned pidasid õigeks Peetruse tõlgendust, teist sama palju püüdis aga kaitsta Naatanaeli selgitust. Peetrus ja Naatanael olid läinud vahepeal majja ning püüdsid seal energiliselt ja otsusekindlalt teineteist veenda ja meelt

muutma panna.

⁵ Meister lasi segadusel oma haripunkti ületada ja kui see hakkas juba veidi vaibuma, plaksutas ta käsi ning kutsus nad enda juurde. Kui nad kõik olid taas tema ümber kogunenud, ütles ta: „Ma räägin teile sellest mõistujutust, aga kas kellelgi on veel enne midagi öelda?” Pärast hetkelist vaikust ütles Toomas: „Jah, Meister, ma ütleksin mõned sõnad. Nagu ma mäletan, hoiatasid sa meid kord just sellesama asja eest. Sa õpetasid meile, et kui me kasutame oma jutlustes näiteid, peavad need olema tõestisündinud lood, mitte muinasjutud, ning et me peaksime valima loo, mis sobib kõige paremini selle ühe keskse ja eluliselt tähtsa tõe illustreerimiseks, mida me soovime inimestele õpetada, ning kui me oleme mõnda lugu selliselt kasutanud, ei tohiks me püüda kõiki loo üksikasju vaimselt rakedada. Minu arvates on Peetrus ja Naatanael mõlemad seda mõistujuttu valesti tõlgendanud. Ma imetlen, et nad on võimelised seda nii tegema, ent ma olen samas kindel, et katsed panna loomulik mõistujutt kandma kõigis oma joontes vaimset analoogiat võivad tekitada segadust ja selle mõistujutu tõelise eesmärgi tõsiselt vääriti mõistmist. Seda, et mul on õigus, tõendab täielikult asjaolu, et ehkki me olime tund aega tagasi ühel meelel, oleme nüüd jagunenud kahte rühma, kellel on mõistujutu suhtes erinev arvamus, ning me jääme igaüks oma arvamuse juurde nii tõsimeelselt, et see segab minu arvates meie võimet täielikult aru saada suurest tõest, mida sa silmas pidasid, kui sa selle mõistujutu rahvale esitasid ja meil seda hiljem kommenteerida lasid.”

⁶ Tooma sõnad avaldasid kõigile vaigistavat mõju. Ta tuletas kaaslastele meelde, mis Jeesus oli neile varasematel kordadel õpetanud, ning enne kui Jeesus jätkas, tõusis Andreas ja ütles: „Olen veendunud, et Toomal on õigus, ja ma tahaksin, et ta ütleks, kuidas tema mõistujutust külvaja kohta aru saab.” Jeesus andis Toomale märku rääkida ja see ütles: „Mu vennad, ma ei tahtnud seda arutlust pikendada, aga kui te seda soovite, ütlen ma, et minu arvates räägiti see mõistujutt selleks, et meile üht suurt tõde õpetada. Ning see on: ükskõik kui ustavalt ja tõhusalt me oma jumalikke ülesandeid ka ei täidaks, saadab edu meid taevariigi evangeeliumi jutlustamisel erineval määral; ning et need erinevad tulemused sõltuvad otseselt meie tööle iseloomulikest tingimustest, mis peaaegu ei allugi meie kontrollile.”

⁷ Kui Toomas oma jutu lõpetas, oli enamik tema kaaslasi-jutlustajaid juba valmis temaga nõustuma, isegi Peetrus ja Naatanael olid minemas tema juurde, et temaga kõnelda, kui Jeesus tõusis ja ütles: „Tubli, Toomas, sa said mõistujutu tegelikust tähendusest aru, aga ka Peetrus ja Naatanael on teile kõigile sama palju head teinud, sest nad on näidanud teile täiel määral, kui ohtlik on minu mõistujutte allegooriatena tõlgendada. Vahel on kasulik lasta oma südames kujutlusvõimel len-

nata, aga te teete vea, kui püüate pakkuda neid järeltõlgeks välja oma avaliku õpetuse raames.”

⁸ Nüüd, mil pinge oli lahenenud, õnnitlesid Peetrus ja Naatanael teineteist leitud tõlgenduste pärast ja iga apostel, välja arvatud Alfeuse kaksikud, püüdis mõistujuttu külvajast veel omal viisil tõlgendada, enne kui nad magama läksid. Isegi Juudas Iskariot pakkus välja väga usutava tõlgenduse. Need kaksteist püüdsid hiljem sageli Meistri mõistujutte allegooriatena tõlgendada, kuid ei võtnud neid spekulatsioonena enam kunagi väga tõsiselt. See oli apostlitele ja nende kaaslastele väga kasulik õppetund, eriti seepärast, et alates sellest ajast kasutas Jeesus oma avalikus õpetamistöös mõistujutte üha enam.

3. VEEL MÕISTUJUTTUDEST

¹ Apostlitele meeldisid mõistujutud nii väga, et nad arutasid neid kogu järgmise öhtu. Jeesus juhatas öhtuse koosoleku sisse järgmiste sõnadega: „Mu armsad, te peate oma õpetusi alati kohandama, et esitada tõde nii, nagu sobib teie ees olevale mõistusele ja südamele. Kui seisate erineva intellektiga ja temperamendiga rahvahulga ees, ei saa te iga kuulajaterühma jaoks erinevaid sõnu kasutada, kuid te võite oma õpetuse edasiandmiseks mõne loo jutustada; ja iga rühm, isegi iga indiviid, saab tõlgendada teie mõistujuttu vastavalt omaenda mõistuse- ja vaimuannetele. Peate laskma oma valgusel paista, kuid tegema seda targalt ja taktitundega. Mitte keegi ei kata süüdatud lampi anumaga ega peida seda voodi alla; ta tõstab oma lambi alusele, kust kõik valgust näeksid. Ma ütlen teile, et taevariigis ei ole midagi varjatut, mis avalikuks ei saaks; ega ole ka saladusi, mis lõppkokkuvõttes teatavaks ei saaks. Lõpuks tuleb kõik päevalgele. ärge mõelge ainult rahvahulkadele ja sellele, kuidas nemad tõde kuulevad; pöörake tähelepanu ka sellele, kuidas te ise seda kuulete. Pidage meeles, et ma olen teile korduvalt öelnud: sellele, kellele on, antakse juurde, aga sellele, kellele ei ole, võetakse ära ka see, mis tal enda arvates on.”

² ¶ Edasisest arutelust mõistujuttude teemal ja õpetustest nende tõlgendamise kohta võib teha nüüdisaegses sõnastuses järgmise kokkuvõtte:

³ 1. Jeesus ei soovitanud kasutada evangeeliumitõdede õpetamisel muinaslugusid ega allegooriaid. Ta soovitas aga kasutada palju, eriti loodusest kõnelevaid võrdlusi. Ta rõhutas loodus- ja vaimumaailma vahelise *analoogia* kasutamise väärtust tõeõpetamise vahendina ning nimetas looduslikku sageli „vaimureaalsuste ebareaalseks ja põgusaks varjuks”;

⁴ ¶ 2. Jeesus jutustas kolm-neli mõistujuttu heebreapühakirjadest, juhtides tähelepanu asjaolule, et see õpetamismeetod polegi päris uus. Ent sellisena, nagu ta seda nüüdsest kasutas, sai sellest peaaegu uus õpetamismeetod;

⁵ ¶ 3. õpetades apostlitele mõistujuttude väärtust, juhtis Jeesus tähelepanu järgmistele asjaoludele:

⁶ Mõistujutt apelleerib üheaegselt meelet ja vaimu tohutult erinevatele tasanditele. Mõistujutt stimuleerib kujutlusvõimet, sunnib mõtlema ja kriitiliselt kaaluma; see soodustab osavõtlikkust, äratamata vastuseisu.

⁷ Mõistujutt siirdub teadaolevatelt asjadelt uute asjade mõistmisele. Mõistujutus kasutatakse ainelist ja looduslikku vaimset ja aineülest sissetoomiseks.

⁸ Mõistujutud ajendavad tegema erapooletuid moraalseid otsuseid. Mõistujutus hoidutakse eelarvamusetest ja jäetakse ladusalt meelde uus tõde ning seda kõike isiklikust vastuseisust tuleneva enesekaitse minimaalse äratamisega.

⁹ Mõistujutus sisalduvas analoogias peituvat tõde tagasilükkamine nõuab teadlikku intellektuaalset tegevust, mis peab otseselt ära põlgama oma ausad arvamusel ja õiglased otsused. Mõistujutt ajendab kuulmismeele kaudu mõtlema.

¹⁰ Mõistujutu vormis õpetamine võimaldab õpetajal esitada uusi ja isegi hämmastavaid tõdesid, vältides samal ajal suures osas igasuguseid vastuolusid ja väliseid kokkupõrkeid traditsioonide ning kindlakskujunenud autoriteetidega.

¹¹ Mõistujutul on ka see eelis, et ta aitab õpitut tõde meenutada, kui hiljem puututakse kokku tuttava stseeniga.

¹² ¶ Sel teel püüdis Jeesus tutvustada oma poolehoidjatele paljusid põhjusi, miks ta avalikus õpetamistöös üha enam mõistujutte kasutab.

¹³ ¶ Öhtuse õppetunni lõpetuseks kommenteeris Jeesus esimest korda oma mõistujuttu külvajast. Ta ütles, et see mõistujutt viitab kahele asjale: esiteks iseloomustab see tema enda senist hoolekandetööd ja ennustab ette tema ülejäänud elu maa peal. Ja teiseks vihjab see ka sellele, mida apostlitel ja muudel taevariigi sõnumitoojatel on aja möödudes oma hoolekandetöös oodata.

¹⁴ Jeesus kasutas mõistujutte ka parima võimaliku viisina kummutamaks Jeruusalemma usujuhtide hoolikaid pingutusi õpetada, et kogu tema tööd tehakse demonite ja põrguvürsti abiga. Loodusele viitamine oli aga sellise õpetusega vastuolus, sest selle aja inimesed pidasid kõiki loodusnähtusi vaimsete olendite ja üleloomulike jõudude otseseks kätetöök. Ta valis niisuguse õpetamismeetodi ka sellepärast, et see võimaldas tal kuulutada elutähtsaid tõdesid neile, kes soovisid õppida tundma paremat teed, andes samal ajal vaenlastele vähem võimalusi leida põhjust teda süüdistada ja solvata.

¹⁵ Enne kui Jeesus rühma töö sel öhtul lõpetas, ütles ta: „Nüüd räägin ma teile, kuidas mõistujutt külvajast lõpeb. Tahan kontrollida, kuidas te sellest aru saate: taevariik on nagu mees, kes maa peale häid seemneid heitis; ja sel ajal, kui ta öösiti magas ja päeval oma tööd tegi, seeme tärkas ja kasvas, ja kuigi ta ei teadnud, kuidas kõik täpselt toimus, hakkas taim vilja kandma. Algul tuli üks leheke, siis viljapea ja siis kasvasid viljapeas

terad. Ja kui vili küpseks sai, löikas ta selle sirbiga maha ja saak oligi kogutud. Kel kõrvad on, see kuulgu.”

¹⁶ Apostlid mõtisklesid selle jutu üle korduvalt, aga Meister ei maininud külvaja mõistujutu lisa enam kunagi.

4. VEEL MÕISTUJUTTE JÄRVE KALDAL

¹ Järgmisel päeval õpetas Jeesus jälle paadist, öeldes: „Taevariik on nagu inimene, kes külvab oma põllule head vilja, ent sel ajal, kui ta magas, tuli ta vaenlane, külvab nisu sekka umbrohtu ja kiirustas minema. Ning kui nüüd taimed tärkasid ja pidid hiljem vilja kandma, ilmusid ka umbrohud. Siis tulid selle peremehe teenijad ja ütlesid talle: „Kas sa ei külvanud oma põllule head seemet? Kust on siis tulnud see umbrohi?” Ja ta vastas oma teenijatele: „Seda on teinud vaenlane.” Teenijad küsisid siis oma isandalt: „Kas käsid meil minna ja umbrohi välja kitkuda?” Ent isand vastas neile: „Ei, sest neid korjates võite ka nisu juurtega välja tõmmata. Laske neil parem koos kasvada kuni saagikoristuse ni, mil ma lõikajatele ütlen, et nad koguksid kõigepealt kokku umbrohu ja seoksid selle põletamiseks kimpudesse, ning koguksid siis kokku nisu, et seda aidas hoida.””

² ¶ Pärast seda, kui inimesed olid mõned küsimused esitanud, rääkis Jeesus veel ühe mõistujutu: „Taevariik on nagu sinepiiva, mille inimene oma põllule külvab. Sinepiiva on väiksem kui teised seemned, aga kui see on taimeks kasvanud, saab see suuremaks kõigist teistest ja on nagu puu, nii et taevalinnud saavad tulla ja selle okstel puhata.

³ ¶ Taevariik on ka nagu haputaigen, mille naine võttis ja peitis kolme jahumõõtu ja nii juhtus, et keris kogu jahu.

⁴ ¶ Taevariik on ka nagu põllule peidetud vara, mille inimene leidis. Ta läks röömuga ja müüs ära kõik, mis tal oli, et saada raha selle põllu ostmiseks.

⁵ ¶ Veel on taevariik kaupmehe sarnane, kes otsis ilusaid pärleid; kui ta siis leidis eriti hinnalise pärli, läks ta ja müüs maha kõik, mis tal oli, ning ostis selle pärli.

⁶ ¶ Veel on taevariik nooda sarnane, mis heideti merre ja mis vedas kokku igasuguseid kalu. Kui noot sai täis, veeti see rannale, istuti maha ja koguti head kalad korvidesse, halvad aga visati minema.”

⁷ ¶ Jeesus rääkis rahvale veel palju mõistujutte. Sellest ajast õpetaski ta rahvahulki tegelikult harva muul viisil. Olles rahvale mõistujutte rääkinud, tavatses ta õhtuste tundide ajal apostlitele ja evangelistidele täielikumalt ja selgemalt õpetusi anda.

5. KÜLASKÄIK KERESASSE

¹ Nädala jooksul tuli rahvast üha juurde. Sabatipäeval kiirustas Jeesus mägedesse, kui aga saabus pühapäeva hommik, pöördus rahvas tagasi. Jeesus rääkis nendega kohe pärast lõunat Peetruse jutluse järel ja kui ta oli lõpetanud, ütles ta apostlitele: „Ma olen rahvahulkadest väsinud; söidame teisele poole, et ma saaksin täna puhata.”

² Järvel tabas neid äkki tõusnud tugev tuul, mis on Galilea järvel eriti sel aastaajal nii tavaline. See veekogu asub ligikaudu kakssada meetrit allpool merepinda ja seda ümbritsevad kõrged kaldad, eriti läänest. Järvest viivad mägedesse sügavad kurud ja kui kuumenenud õhk tõuseb päeva jooksul taskuna järve kohale, kaldub kurude jahe õhk pärast päikeseloojangut järvele voo-gama. Need iilid tulevad kiiresti ja vahel ka kaovad niisama ootamatult.

³ Üks niisugune õhtune iil tabaski tol pühapäevaõhtul Jeesuse paati, millega ta üle järve sõitis. Tema järel liikus veel kolm paati, kus olid mõned nooremad evangelistid. See oli tugev torm, ehkki piirdus ainult järve selle osaga, kuna läänekaldal polnud tormist mingit märki. Tuul oli nii tugev, et lained hakkasid üle paadi käima. Puri rebenes enne, kui apostlid olid jõudnud selle kokku rullida, ja nad sõltusid nüüd täielikult aerudest, püüdes vaevaga pääseda ligi kolme kilomeetri kaugusel olevale kaldale.

⁴ Jeesus oli paadi ahtrisse väikesesse varjualusesse magama jäänud. Meister oli olnud Betsaidast lahkudes väsinud ja käskinud neil selleks teisele poole järve seilata, et puhkust saada. Kalurid olid tugevad ja kogunud aerutajad, kuid see oli üks tugevamaid iile, mis neid kunagi oli tabanud. Ehkki tuul ja lained pillutasid nende paati nagu mängulaeva, magas Jeesus häirimatult edasi. Peetrus oli ahtri lähedal parempoolse aeru juures. Kui paat hakkas veega täituma, pani ta aeru käest, tormas Jeesuse juurde ja raputas teda tugevasti ning kui Jeesus ärkas, ütles Peetrus: „Meister, kas sa ei näe, et me oleme ägeda tormi käes? Kui sa ei päästa meid, hukkume kõik.”

⁵ Jeesus tuli välja vihma kätte, vaatas kõigepealt Peetrusele otsa ja seejärel vaevaga sõudvate aerutajate poole, siis jälle Siimon Peetrust, kes polnud oma ärevuses ikka veel aeru juurde tagasi läinud, ja ütles: „Miks te kõik nii hirmunud olete? Kus on teie usk? Rahu, olge rahulikud.” Vaevalt oli Jeesus Peetrusele ja teistele apostlitele selle etteheite öelnud, vaevalt oli ta palunud Peetrusel rahuneda, et tema häiritud hinge vaigistada, kui tormine atmosfäär, mis oli tasakaalu saavutanud, suureks tüünuseks vaibus. Vihased lained jäid kohe tāsaseks ja tumedad pilved, mis lühiajalise hoovihmana olid tühjaks sadanud, kadusid; pea kohal särasid nüüd taevatähed. Nii palju kui meie sellest aru saame, oli see kõik puhtjuhuslik kokkusattumus, ent apostlid, eriti Siimon Peetrus, pidasid seda episoodi tõeliseks looduse imeks. Tolle aja inimesed uskusid looduse ime-

desse eriti kergesti, sest nad olid täiesti kindlad, et kõik loodusnähtused on täielikult vaimujõudude ja üleloomulike olendite otsese kontrolli all.

⁶ Jeesus püüdis kaheteistkümnele igati selgitada, et oli rääkinud nende häiritud hingedele ja pöördunud nende hirmust segipaisatud meele poole, et ta polnud käskinud loodusjõududel endale kuuletuda, kuid kõik oli asjatu. Meistri poolehoidjad tõlgendasid kõiki niisuguseid kokkusattumusi ikka omamoodi. Alates sellest päevast uskusid nad, et Meistril on loodusjõudude üle absoluutne võim. Peetrus ei väsinud kunagi kordamast, et „isegi tuuled ja lained kuuletuvad talle”.

⁷ Jeesus ja ta kaaslased jõudsid kaldale alles hilisõhtul ning et öö oli vaikne ja ilus, jäid nad kõik paatidesse puhkama ja läksid kaldale alles hommikul veidi pärast päikesetõusu. Kui kõik need umbes nelikümne meest kokku olid kogunenud, ütles Jeesus: „Lähme üles mägedesse ja jääme sinna mõneks päevaks Isa taevariigi probleeme arutama.”

6. KERESA VAIMUHAIGE

¹ Ehkki järve idakallas tõusis selles piirkonnas vähehaaval kuni taamal kõrguvate mägedeni, oli mäenõlv seal järsk ja kallas langes mõnes kohas otse järve. Jeesus osutas ühe lähedase mäe nõlvale ja ütles: „Lähme sellest nõlvast üles, sööme hommikust ning puhkame ja ajame siis mõnes varjulises kohas juttu.”

² Kogu mäenõlv oli kaetud kaljudesse raiutud koobastega. Paljud niisugused nišid olid iidset hauakambriid. Poolel teel märke asus väikeses suhteliselt tasases kohas Keresa küla kalmistu. Kui Jeesus ja ta kaaslased selle matmispaiga lähedalt möödusid, tormas nende juurde mäenõlval koobastes elav vaimuhaige. See nõdrameelne oli neis paigus hästi tuntud, sest kunagi oli teda ühes grotis ahelates hoitud. Nüüd oli ta ammu oma köidikud purustanud ja hulkus haudade ning mahajäetud hauakambrite vahel omapead ringi.

³ See mees, kelle nimi oli Aamos, kannatas perioodiliste hullusehoogude all. Ta võis mõneks ajaks endale korralikud rõivad leida ja end kaasinimeste seas üsna hästi ülal pidada. Ühe niisuguse selge perioodi ajal oli ta läinud Betsaidasse, kuulunud Jeesuse ning apostlite jutlustamist ja hakanud taevariigi evangeeliumisse pooleldi uskuma. Ent peagi ägenes ta haigus uuesti ja ta põgenes haudade juurde, kus ta oigas ja karjus ning ajas hirmu peale kõigile, kes teda juhuslikult kohtasid.

⁴ Kui Aamos Jeesuse ära tundis, langes ta tema jalgette ja hüüdis: „Ma tunnen sind, Jeesus, aga mind on vandanud palju kuradeid ja ma anun sind, et sa mind ei piinaks.” See mees uskus tõesti, et tema haigushood tulenevad sellest, et temasse on tunginud pahelised või ebapuhtad vaimud, kes tema meelt ja keha valdavad. Mehe probleemid olid põhiliselt emotsionaalsed — ta aju ei olnud tõsiselt haige.

⁵ Jeesus vaatas oma jalge ees loomana kõssitavat meest, sirutas käe, aitas ta püsti ja ütles: „Aamos, sind ei ole kurat vandanud; sa oled juba kuulnud head uudist, et sa oled Jumala poeg. Käsin sul sellest hoost välja tulla.” Ja kui Aamos kuulis Jeesust neid sõnu ütlemas, toimus tema intellektis selline muundumine, et ta terve mõistus ja normaalne kontroll emotsioonide üle taastusid. Selleks ajaks oli lähedal asuvast külast üsna palju rahvast kokku tulnud ja need inimesed kogedest saabunud seakarjustega hämmastusid, kui nägid, et hullumeelne istub Jeesuse ja tema järgijate juures ning vestleb nendega vabalt, mõistus selge.

⁶ Kui seakarjused tormasid külla kuulutama uudist hullumeelse taltsutamise, ründasid koerad väikest, umbes kolmekümnealast valveta jäänud karja ja ajasid enamiku neist üle järsakuserva merre. Ning sellest juhuslikust kokkusattumusest koos Jeesuse kohaloleku ja hullumeelse arvatava imelise terveksravimisega sündis legend, nagu oleks Jeesus ravinud Aamose terveks, ajades temast välja terve leegioni kuradeid, kes olid läinud sigadesse, sundides neid tormama, pea ees, alla merre ja hävingusse. Enne kui päev läbi sai, levitasid seakarjused juttu sellest vahejuhtumist ja kogu külla jäi uskuma. Päril kindlasti uskus Aamos seda lugu: ta nägi sigu järsakust alla kukkumas veidi pärast oma häiritud meele rahunemist ja jäi alatiseks uskuma, et need sead viisid endaga kaasa needsamad kurjad vaimud, kes teda nii kaua olid piinanud ja vaevanud. Kõik see oli suures osas seotud tema püsiva tervenemisega. Samuti uskusid ka kõik Jeesuse apostlid (välja arvatud Toomas), et episood sigadega oli Aamose tervenemisega otseselt seotud.

⁷ ¶ Jeesus ei saanudki soovitud puhkust. Suure osa päevast tunglesid tema ümber need, kes olid kuulnud Aamose terveksaamisest ja keda huvitas lugu seakarjasse läinud deemonitest. Ning Jeesus sai oma sõpradega vaid ühe öö puhata, sest teisipäeva varahommikul äratasid teda nende seakasvatajatest paganate esindajad, kes palusid teda lahkuda. Nende esindaja ütles Peetrusele ja Andrasele: „Galilea kalurid, minge siit ära ja võtke ka oma prohvet kaasa. Me teame, et ta on püha mees, aga meie maa jumalad ei tunne teda ja meil on oht kaotada palju sigu. Oleme hakanud teid kartma, seepärast palume teil siit lahkuda.” Ja kui Jeesus oli nad ära kuulunud, ütles ta Andrasele: „Lähme tagasi.”

⁸ Kui nad juba lahkumas olid, palus Aamos Jeesust, et see lubaks tal nendega kaasa minna, ent Meister polnud nõus. Jeesus ütles Aamosele: „ära unusta, et sa oled Jumala poeg. Mine oma rahva juurde tagasi ja näita neile, kui suuri asju Jumal on sinu heaks teinud.” Ja Aamos hakkas kõikjal kuulutama, et Jeesus oli tema häiritud hingest terve leegioni kuradeid välja ajanud, ning et need pahad vaimud olid läinud seakarja sisse ja viinud need kiiresse hävingusse. Ta ei lõpetanud enne, kui oli käinud kõigis Dekapolise linnades ja kuulutanud, kui suuri asju Jeesus tema heaks oli teinud.